

Vážení uživatelé krajiny,

krajina je nezastupitelnou součástí našeho bytí, i když si to někteří uvědomí, až když ji ztrácejí. Každý z nás má někde svou „krajinu srdce“¹⁾. Její vnímání je do značné míry osobní. Právě velká míra subjektivity je nejčastěji argumentem odpůrců hodnocení a ochrany krajinného rázu. Skutečnost, že řadu vazeb ke krajině sdílíme sami, nebo jen se svými blízkými, však nelze směřovat s objektivně identifikovatelnými hodnotami krajiny. Tento soubor hodnot kulturní krajiny je integrální součástí našeho obecně sdíleného přírodního a kulturního dědictví, a právě proto je ze strany společnosti předmětem pozornosti, péče a ochrany.

Ochrana krajiny je z podstaty multidisciplinární. Podílejí se na ní specialisté z ochrany přírody, památkové péče a územního plánování a samozřejmě hospodáři, místní municipality a veřejnost. Jedině pokud je aplikována s celostním přístupem a participativně, může efektivně zajišťovat uchování krajinného dědictví v jeho úplnosti. Vzhledem k relativně široce pojaté ochraně krajiny (dochovaného krajinného rázu) v legislativě ochrany přírody a krajiny (ano, krajina je zdůrazněna i v názvu zákona, státních institucí ap.) byla v posledních pětadvaceti letech vnímána především prizmatem ochrany přírody. Byly formulovány zásady ochrany krajinné diverzity, zpracovány a zaužívány metodiky hodnocení krajinného rázu, vč. preventivního, obsahujícího popis veškerých krajinařských hodnot a ev. i návrhy limitů pro využití daného krajinného prostoru.

Kulturní krajina je výsledkem dlouhodobého aktivního působení člověka, výsledkem jeho hospodářského a dalšího konání. Avšak právě ochranu kulturně historických hodnot a komponent krajiny nelze vždy dostatečně nástroji ochrany přírody zajistit. I v chráněných krajinných oblastech (příp. přírodních parcích), kde je krajina přímo předmětem ochrany, se hlavní pozornost orgánů ochrany přírody upírá především na péči o přírodní hodnoty. K běžným otázkám v rozhodovací praxi orgánů ochrany přírody patří, zda ještě v konkrétním posuzovaném případě zásahu do krajinného rázu přírodně a kulturně hodnotné krajiny jde o ochranu přírody, či by toto již měla být kompetence památkové ochrany. Je tedy třeba přivítat, že památková péče

se čím dál více na krajinu zaměřuje a mj. rozvíjí v posledních dvou desetiletích institut krajinných památkových zón, jak se také můžete dočíst v tomto vydání Ochrany přírody.

V ochraně některých krajín (např. celky přírodních krajín ponechaných samovolnému vývoji či plní krajiny se soustavami hospodářských dvorů) se bude státní ochrana přírody a památkové péče převážně míjet, v naprosté většině se však oba obory potkávají. Ať již jde o krajiny se zachovalými zbytky luk, plujin a horských a podhorských struktur pasínek v Bílých Karpatech, Jeseníkách, Pošumaví či Beskydech, terapeutické krajiny v okolí významných lázeňských měst ve Slavkovském lese, o horní krajinu v Krušných horách, rybníční krajinu na Třeboňsku, viniční na Pálavě, asociativní v případě Blaníku, nebo komponovanou v Lednicko-valtickém areálu, v Babiččině či Tereziině údolí.

Každé velkoplošné zvláště chráněné území ochrany přírody a mnohá maloplošná obsahují významné kulturní hodnoty, na druhou stranu přímými součástmi stávajících kulturních památek a památkových území jsou přírodní objekty (zámecké, městské, klášterní a jiné parky a zahrady, stromy na poutních místech apod.). Věřme, že oživující se spolupráce mezi odbornými organizacemi v oboru památkové péče a ochrany přírody po čtvrtstoletí samostatné existence napomůže v jejich ochraně a v péči o ně.

Pavel Pešout

¹ Vyznání pestré palety osobností k „té své“ krajině pravidelně uveřejňuje časopis Veronica

První číslo vyšlo v roce 1946
Ochrana přírody 4/2016 Ročník 71
Vychází 6× ročně
Cena 39 Kč, roční předplatné 234 Kč
Časopis státní ochrany přírody
The Nature Conservation Journal

© AOPK ČR, 2016 Všechna práva vyhrazena.
Žádná část tohoto časopisu nesmí být reprodukována či šířena bez písemného souhlasu vydavatele.
ISSN 1210-258X
Evidováno MK ČR pod e. č. E 6001

Vydává
AOPK ČR, Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha
a SJ ČR, Květnové nám. 3, 252 43 Průhonice
s podporou Správy Krkonošského národního parku, Správy NP Šumava, Správy NP Podyjí, Správy NP České Švýcarsko

Šéfredaktor RNDr. Zdeněk Patzelt
Redakční rada RNDr. Libor Ambrozek ●
Mgr. Jiří Bašta ● prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc. ● Ing. Karel Drbal ● Mgr. Svatava Havelková ● Ing. Michael Hošek ● doc. RNDr. Jakub Hruška, CSc. ● Mgr. et. Mgr. Karel Chobot, Ph.D. ● doc. RNDr. Ladislav Miko, Ph.D. ● JUDr. Svatomír Mlčoch ● Ing. Jan Moravec ● RNDr. František Pelc (předseda) ● Ing. Pavel Pešout ● RNDr. Jan Plesník, CSc. ● RNDr. František Pojer ● Ing. Martin Starý ● Ing. Jakub Šafránek ● Ing. Martin Škorpík ● Mgr. Karolína Šulová ● RNDr. Alena Vopálková ●

Adresa redakce
Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 – Chodov
tel. 283 069 136, 283 069 111, fax 283 069 247
ochrana.prirody@nature.cz
www.casopis.ochranaprirody.cz
www.nature.cz

Distribuci pro předplatitele v ČR
jménem vydavatele zajišťuje firma SEND, s. r. o.,
Ve Žitbku 1800/77, hala A3 193 00 Praha 9;
tel. 225 985 235, GSM 777 728 757
send@send.cz, www.send.cz
Objednávky do zahraničí
vyřizuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR,
tel. 283 069 127
predplatne@nature.cz
Tisk Tiskárna Unipress, s. r. o.
Grafická úprava a sazba SITCON MEDIA, s. r. o.
Korektury Radmila Pavelková

Toto číslo vychází 26. 8. 2016

Kompletní čísla časopisu a podrobný seznam literatury najdete s měsíčním zpožděním na www.casopis.ochranaprirody.cz.

